

A Fővárosi Ítéltábla a Dr. ... Ügyvédi Iroda (fél címe 2; ügyintéző: dr. ... ügyvéd) által képviselt ... felperesnek ... ügyvéd által képviselt ... alperes ellen bérleti díj megfizetése iránt indított perében a Budapest Környéki Törvényszék 2013. október 2-án meghozott, és az 59. sorszámú végzéssel 2013. november 18-án kijavított 5.G.40.223/2010/53. számú ítélete ellen az alperes részéről 54. és a felperes részéről 56. sorszámon benyújtott fellebbezés folytán meghozta a következő

í t é l e t e t:

A Fővárosi Ítéltábla az elsőfokú bíróság ítéletét részben megváltoztatja, és a keresetet teljes terjedelmében elutasítja;

az alperest illetékfizetésre kötelező rendelkezését mellőzi, a felperes által a Magyar Államnak fizetendő illeték összegét 774.000 (Hétszázhetvennégyezer) forintról 900.000 (Kilencszázezer) forintra, az alperesnek fizetendő perköltség összegét 725.886 (Hétszázhuszonötezer-nyolcszáznyolcvanhat) forintról 795.000 (Hétszázkilencvenötezer) forint + áfa összegre felemeli; egyebekben helybenhagyja.

Kötelezi a felperest, hogy 15 napon belül fizessen meg az alperesnek 162.850 (Egyszázhatvankettőezer-nyolcszázötven) forint, továbbá 355.700 (Háromszázötvenötezer-hétszáz) forint + áfa másodfokú perköltséget, valamint az Magyar Államnak külön felhívásra 1.363.800 (Egymillió-háromszázhatvanháromezer-nyolcszáz) forint jogorvoslati illetéket.

Az ítélet ellen fellebbezésnek nincs helye.

I n d o k o l á s

Az alperes mint bérlő 2003. június 10-i keltezéssel írásba foglalt „szoftver bérleti szerződést” kötött a felperesi jogelőd ... Rt. bérbeadóval. A bérbeadó arra vállalt kötelezettséget, hogy a bérlet teljes ideje alatt a szoftver és a hardver a rendeltetésszerű használatra alkalmas, azt az alperes zavartalanul tudja a megadott célra használni.

Az alperes által fizetendő díjról, a fizetés feltételeiről, módjáról, határidejéről a szerződés 6. pontja rendelkezett. A 6.1.a) pont szerint alperes számla ellenében negyedévre előre esedékesen havi 600.000 forint + áfa bérleti díjat tartozott fizetni, bérbeadó a tárgynegyedév első napján volt jogosult a számla kiállítására.

A 6.1.b) pont értelmében a bérbeadót díjazásként megillette továbbá minden évben egyszeri alkalommal a tárgyévben nyilvántartásba vett szerződések éves állománydíja 500.000.000 forint feletti részének 0,9 %-a + áfa, a közösen aláírt és elfogadott lista alapján; az elszámolás időpontja a tárgyévet követő év január vége. A 6.3. pont továbbá úgy rendelkezett, visszajárnak alperesnek az olyan naptári hónapra eső díjak, amelyek során a bérelt szoftver és/vagy hardver környezetet a bérbeadó felróható hibájából, írásbeli jelzés és a hiba kijavítására küldött felszólítás ellenére összesen harminc munkaórán, vagy 3 munkanapon keresztül nem tudta rendeltetésszerűen használni; e díjakról a tárgyhó utolsó napján a bérbeadó köteles stornó számlát kiállítani. Emellett a 4. naptól a 15. napig tartó időszakban a bérbeadó napi 10.000 forint kötbért köteles fizetni, amelyről az alperes a tárgyhót követő hónapban számlát állít ki.

A 8.2. pont szerint a felek határozott időtartamra, egy évre kötötték a szerződést, azonban annak lejártát követően a bérleti jogviszony automatikusan határozatlan idejűvé alakul; amennyiben a bérleti jogviszony határozatlan idejűvé válik, bármelyik fél „egy éves felmondási idővel mondhatja csak fel a szerződést.”

A 8.3. pont szerint az ott meghatározott feltételek bekövetkezése esetén a felek bármelyike jogosult a megállapodás azonnali hatállyal történő megszüntetésére; a 8.3.a) pont szerint erre a bérbeadó akkor volt jogosult, ha a bérlő díjfizetési kötelezettsége teljesítésével 80 napot meghaladó késedelembe esett és fizetési kötelezettségét fizetési felszólítás ellenére sem teljesítette; a 8.3.b) pont erre a bérlőt abban az esetben jogosította fel, ha „a bérbeadó felróható és bizonyított hibájából eredő okból 15 munkanapot meghaladó időtartamban nem tudja a szoftvert használni”, rögzítve azt is, „ez kizárólag a központi egységre érvényes feltétel, ami nem terjed ki a bérlő által az autókereskedésekhez telepített rendszerekre.”

A 8.4. pont azt is rögzítette, a bérbeadó köteles biztosítani, hogy a rendszer a felmondási idő utolsó napjáig alkalmas legyen a rendeltetésszerű használatra; bérlő a szoftver paramétereit ismeri és ennek ismeretében köti meg a szerződést. Bérbeadó a szoftver eredeti állapotát (folyamatosan legfrissebb bérlőnél működő változatát) rögzítő install cd-t és hardver-rack szekrény kulcsát ügyvédi letétbe helyezi, melyeket az ügyvéd köteles a bérlőnek kiadni abban az esetben, ha a jelen szerződés a 8.3.b) pontban részletezett körülmények miatt megszűnik.

A szoftverek alperesi használata során 2004-ben nem merült fel nagyobb probléma. 2005. évben alperes 172 hibaüzenetet küldött felperes jogelődjének, több hiba esetén arra is utalva, hogy kijavításuk többszöri jelzés ellenére sem történt meg. 2005. január 1-től az alperes nem fizetett bérleti díjat.

A felperesi jogelődnek címzett, 2006. február 6-án kelt levelében alperes azonnali hatállyal felmondta a bérleti szerződést, annak 8.3.b) pontja alapján, arra tekintettel, hogy a rendszer több mint 15 napig nem működött rendeltetésszerűen. Egyebek mellett azt is rögzítette, a felperesi jogelőd által szolgáltatott szoftver és hardver működése során 2004 őszéig nem merült fel komolyabb probléma, azt követően folyamatosan kisebb-nagyobb hibák léptek fel; a szoftver 2005-ben teljes értékűen (az összes szerződött biztosító tarifálására) csak napokra volt üzemképes, a hardver gyakorlatilag folyamatosan akadozik; a legsúlyosabb kiesést a ...-t szolgáltató szerver lefagyása okozta, amely hiba következtében az utolsó hónap előkészített adatai elvesztek; a felmerült hibákat írásban és szóban rendszeresen jelezték, de sokszor eredménytelenül, a probléma megoldását célzó tárgyalások sem vezettek eredményre; a jelzett másfél éves időszakban a szolgáltatás bizonytalansága miatt alperes több ügyfelét elvesztette, nem tudott lépést tartani a piaci változásokkal, bevételtől és piacoktól esett el; valamelyest enyhíti a kárt, hogy 2005-ben - a szolgáltatás nem megfelelő voltára való tekintettel - a bérbeadó nem számlázott bérleti díjat. A levélben továbbá alperes jogfenntartó nyilatkozatot tett a rendszer hibáiból eredő kártérítési igényei tekintetében.

Az alperes 2006. október 25-én kelt levelében felszólította a felperesi jogelődöt, hogy 8 napon belül szállítsa el a szerződésszegése miatt felmondott bérleti szerződés mellékletében felsorolt, az alperes irodájában lévő eszközeit.

Az alperes mint átadó és a felperesi jogelőd mint átvevő 2006. december 5-én átadás-átvételi bizonylatot írtak alá. Ebben rögzítették, hogy a 2003. június 10-én létrejött bérleti szerződés 2006. február 15-én felmondásra került, ezért a bérbeadó által biztosított, a szerződés 3. számú melléklete szerinti eszközök a bizonylat keltének napján működőképes állapotban hiánytalanul átadásra kerültek.

Az alperes 2008. február 11-én kelt levelében arról tájékoztatta a felperesi jogelődöt, hogy a kézhez vett 2007/00083-tól 2007/00087-ig terjedő számú számlái megalapozatlanok és jogszerűtlenek, az azokban foglalt követeléseket vitatja, ezért a számlákat visszaküldi.

A felperesi jogelőd 2008. április 29-én kelt levelében felszólította alperest, 14 havi bérleti díjként 8 napon belül fizessen meg 10.800.000 forintot. A levél szerint az alperes nem tett eleget a szoftver bérleti szerződés szerinti bérleti díj fizetési kötelezettségének, a küldött számlát nem fogadta be; a szerződés 6.3. pontjában meghatározott feltételek teljesülése hiányában azonban az alperes magatartása szerződésszegésnek minősül, amelynek következtében alperesnek 26 havi bérleti díjtartozása áll fenn (14 hónap tényleges használat és 12 hónap felmondási idő), amely után kifizetésig késedelmi kamat is jár; a fizetési felszólításban foglaltak teljesítése esetén felperesi jogelőd eltekint teljes követelése érvényesítésétől.

Az alperes 2008. május 8-án kelt válaszlevelében visszautasította a követelést. Egyebekben azt is rögzítette, a bérleti szerződést 2006. február 6-án a rendszer alkalmatlansága miatt mondta fel azonnali hatállyal, az alkalmatlansággal kapcsolatos kifogásait a felmondásban jelezte; azokat felperesi jogelőd a nagyszámú hibabejelentések alapján is ismerhette, erre utal, hogy a rendszer használhatatlansága és a korrekciók elmaradása miatt 2005-ben nem is számlázott díjat; mintegy két évig felperesi jogelőd a felmondással szemben sem emelt kifogást, számlakövetelését jogtalanul próbálja visszamenőlegesen érvényesíteni.

A felperesi jogelőd 2008. június 9-én kelt levelében vitatva a fentieket arra hivatkozott, hogy korábban a felek szóban (telefonon) többször egyeztettek, felperesi jogelőd a számlát is többször megküldte, de azt az alperes nem fogadta be. Arra is utalt, a bérleti szerződés 8.3.b) pontja szerinti alperesi azonnali hatályú felmondásra okot adó körülmény nem valósult meg, továbbá, hogy a felmondást követően alperes bizonyíthatóan még hónapokig használta a szoftvert.

Felperesi jogelőd a 2003. június 10-én megkötött bérleti szerződés alapján az alperessel szemben fennálló teljes tőke- és kamatkövetelését 2009. június 11-én kelt engedményezési szerződéssel a felperesre ruházta át, erről jogi képviselője 2009. július 30-án kelt levelében értesítette az alperest.

A perben nem álló ... Bt. a felperesi jogelőddel szemben a 2009. február 19-i állapot szerint fennálló, megbízási szerződésből eredő 3.930.297 forint követelését 2009. szeptember 10-én kelt engedményezési szerződéssel az alperesre ruházta át, amiről az engedményező 2009. szeptember 10-én, az engedményes alperes pedig 2009. november 23-án kelt levelében értesítette a felperesi jogelődöt.

A felperes 2009. december 16-án előterjesztett, utóbb módosított keresetében alperest az 1959. évi IV. törvény (a továbbiakban: Ptk.) 198. § (1) bekezdése és 423. §-a alapján a 2005. január 1. és 2006. február 28. közötti 14 hónapra bérleti díj címén havi 600.000 forint + áfa, összesen 10.080.000 forint, valamint 2005. augusztus 1. napjától mint középárányos időponttól a kifizetésig a Ptk. 301/A. §-a szerinti késedelmi kamat megfizetésére kérte kötelezni; ezt meghaladóan a 2006. március 1. és 2007. február 28. közötti 12 hónapra alperes havi 600.000 forint + áfa, összesen 8.640.000 forint és 2006. szeptember 1-től mint középárányos időponttól a kifizetésig a törvényes késedelmi kamat megfizetésére kötelezését is kérte, elsődlegesen bérleti díj,

másodlagosan a Ptk. 318. § (1) és 339. § (1) bekezdése alapján szerződésszegésből eredő kártérítés címén;

mindezek mellett a felperesi jogelőd és az alperes között 2003. június 10-én létrejött szoftver bérleti szerződés 6.1.b) pontja alapján járó jutalék címén 2004-2007. években az alperes által megkötött biztosítási szerződésekre tekintettel 1.125.000 forint és annak 2006. január 1-től mint középátlagos időponttól a kifizetésig járó törvényes késedelmi kamata megfizetésére is kérte kötelezni alperest.

A 2005. január 1. és 2006. február 28. közötti időszakra járó bérleti díj iránti követelésével összefüggésben felperes előadta, a felperesi jogelőd maradéktalanul eleget tett a megkötött szoftver bérleti szerződésben vállalt kötelezettségeinek, az alperes azonban bérleti díjfizetési kötelezettségét 2005. január 1. napjától nem teljesítette, a bérbeadó által kiállított számlákat sem volt hajlandó befogadni. Az alperesi védekezéssel szemben a bérbeadó nem állapodott meg az alperessel abban, hogy mivel a rendszer nem használható, 2005 januárjától nem számláz bérleti díjat. Azt, hogy a bérbeadó igényt tartott a bérleti díjra és azt kiszámlázta, a 2008. február 11-i alperesi levél is bizonyítja, amellyel alperes visszaküldte a bérbeadó ... számú számláit. A számla kiállításának hiánya egyébként sem eredményezné azt, hogy a bérbeadó ne érvényesíthesse bérleti díj iránti igényét, erre - a BH 2003.469 számú eseti döntésben foglaltakra is figyelemmel - az 5 éves elévülési időn belül lehetősége van. Az a körülmény, hogy a 2005. január 1. utáni időszakra járó bérleti díjat a bérbeadó nem követelte azonnal, a későbbi igényérvényesítést nem zárja ki.

A 2006. március 1. és 2007. február 28. közötti időszak bérleti díjával azonos összeg megfizetésére irányuló követeléssel összefüggésben a felperes állította, alperes anélkül mondta fel 2006. február 6-án azonnali hatállyal a bérleti szerződést, hogy a szerződés 8.3.b) pontja szerint az azonnali hatályú felmondás alapjául szolgáló feltétel bekövetkezett volna, a központi egység 15 munkanapot meghaladóan leállt volna. Ezt a hibabejelentésekről alperes által csatolt e-mailek sem támasztják alá, azokból csak egy napos leállás állapítható meg. Az alperesi felmondás ezért azonnali hatályú felmondásként nem érvényes, legfeljebb a szerződés 8.2. pontja szerinti rendes felmondásként értékelhető, amelynek következtében a szerződés 2007. február 28-i hatállyal szűnt meg. Így eddig az időpontig az alperes bérleti díj fizetési kötelezettsége fennáll, mégpedig attól függetlenül, hogy a bérbeadó szolgáltatását igénybe vette-e vagy sem. Az eszközök bérbeadó általi elszállításáig alperest mindenképpen terheli a díjfizetési kötelezettség.

A jogellenes azonnali hatályú felmondásra tekintettel a rendes felmondás szerinti felmondási időre járó bérleti díjjal azonos összeget felperes másodlagosan szerződésszegéssel okozott kár címén tartozik megfizetni.

A 2004-2007. években megkötött biztosítási szerződések alapján az alperes által fizetendő jutalék iránti igénytel összefüggésben felperes hangsúlyozta, a perbeli időszakban alperes - általa sem vitatottan - csak a felperesi jogelőd szoftverét használta, így az általa megkötött teljes szerződésállomány e szoftver felhasználásával jött létre. Felperes indítványozta az általa megjelölt biztosító társaságok ismételt megkeresését annak közlése iránt, hogy a 2004-2005. évek vonatkozásában az alperes által közvetített biztosítási szerződéseknek mennyi volt az állománydíja. Vitatta az alperes jutalékigénnyel kapcsolatos elévülési kifogásának megalapozottságát. A keresetelési jogát vitató alperesi kifogással szemben egyebek mellett a Ptk. 221. §-a alkalmazása körében kialakult bírói gyakorlatra hivatkozással állította, a felperesi jogelőddel kötött engedményezési szerződést nem teszi érvénytelenné, hogy mindkét fél képviselőjében ugyanazok a személyek írták alá, ugyanakkor az engedményező felperesi jogelőd részéről az alperes értesítése joghatályosan megtörtént.

Az alperes ellenkérelmében a kereset elutasítását kérte. Vitatta a felperes perbeli legitimációját, arra hivatkozással, hogy a felperesi jogelőd és a felperes között a perbeli követelések engedményezése tárgyában született szerződés a Ptk. 221. § (3) bekezdésébe ütközése, színleltisége, jogszabály megkerülésére irányuló volta, illetve a szolgáltatás és az ellenszolgáltatás közötti feltűnő

értékaránytalanság miatt érvénytelen, továbbá az engedményezésről a felperesi jogelőd által az alperesnek küldött értesítés nem joghatályos, mert a felperesi jogelőd képviselőjében nyilatkozó jogi képviselő meghatalmazását a képviselt részéről két önálló képviselői joggal rendelkező személy írta alá, így a meghatalmazás aláírása nem cégszerű.

Az alperes mindezek mellett a felperes valamennyi jogcímen előterjesztett követelését jogalapjában és összecszerűségében is vitatta.

A 2005. január 1. és 2006. február 28. közötti időszakra vonatkozó bérleti díjigény tekintetében állította, ebben az időszakban a felperesi jogelőd által szolgáltatott rendszer a szerződésben foglaltak szerinti rendeltetésszerű használatra nem volt alkalmas, az ezzel kapcsolatos egyeztetések során a felek abban állapodtak meg, hogy a felperesi jogelőd nem számláz bérleti díjat arra az időszakra, amíg a rendszer nem használható. E megállapodás alapján nem állított ki számlát felperesi jogelőd a 2005. január 1-től 2006. február 28. közötti időszakra, utóbb támasztott díjigény e megállapodásra figyelemmel megalapozatlan.

A megállapodás létrejöttét támasztja alá, hogy a korábbi időszakra, amikor a rendszer megfelelően működött, felperesi jogelőd a szerződés rendelkezéseinek megfelelően negyedévente előre kiállította számláit, a perbeli időszakra azonban a szerződés felmondásáig nem került sor számla kiállítására.

Számla hiányában „az esetlegesen megszolgált bérleti díjak” sem váltak esedékessé, így a felperesi követelés időelőttié is minősül és ezen okból is elutasítandó figyelemmel arra is, hogy a számviteli törvény új rendelkezései szerint a teljesítést követő 15 nap után már nem állítható ki számla. Számla hiányában alperes késedelembe sem eshetett, így a késedelmi kamatigény is alaptalan.

Ugyancsak megalapozatlanul tart igényt felperes a 2006. március 1. és 2007. február 28. közötti időszak bérleti díjával azonos összegre. A bérbeadó által szolgáltatott rendszer használhatatlanságára alapított azonnali hatályú felmondást a felperesi jogelőd annak kézhezvétele után tudomásul vette, nem tette vitássá, jogszerűségét nem vonta kétségbe, a megtámadási határidő lejártáig megtámadási jogát sem gyakorolta. Ugyanakkor a felmondást követően már nem végezte el a program karbantartását, a bérleti díjról számlát nem állított ki. Azt követően pedig, hogy erre az alperes felszólította, az eszközöket is visszavette, az erről felvett emlékeztetőben azt is rögzítve, hogy az azonnali hatályú alperesi felmondással a szerződés megszűnt. Mindezekre tekintettel az azonnali hatályú felmondás jogszerűsége utóbb már nem tehető vitássá, és az sem, hogy annak következtében a szerződés 2006. február 6-án megszűnt. Az ezt követő időszakra felperes követelést sem bérleti díj, sem kártérítés címén megalapozottan nem érvényesíthet. Egyebekben az azonnali hatályú felmondás megfelelt a szerződés rendelkezéseinek, jogszerű volt, tekintettel a szolgáltatás alkalmatlanságára, amit a csatolt hibabejelentő e-mailek bizonyítanak.

A jutalékigény megalapozatlansága körében alperes állította, jutalékfizetési kötelezettségének a szerződés 6. pontjában meghatározott feltételei nem valósultak meg. Nem készült a szerződés szerinti, mindkét fél által aláírt lista.

Hangsúlyozta azt is, a szerződés fennállta alatt felperesi jogelőd annak ellenére nem lépett fel jutalékigénnyel, hogy közvetlenül rendelkezésére álltak az alperesnél működő szoftver felhasználásával kötött szerződések állománydíjára vonatkozó adatok.

A felperes által csatolt, kizárólag szerződés számokat tartalmazó kimutatás a jutalékigény megalapozottságának bizonyítására nem alkalmas, és miután a bérleti szerződés felmondását követően alperesi kérés ellenére felperesi jogelőd nem adta át a szoftveren található adatokat, alperesnek sem áll rendelkezésére megbízható adatállomány a szoftverrel megkötött szerződések éves állománydíjára nézve. Az alperes rendelkezésére álló adatok szerint ugyanakkor a jutalék szempontjából figyelembe vehető szerződések állománydíja 2004-ben 362 millió forint, 2005-ben 423 millió forint volt, vagyis nem érte el azt az összeget, ami felett a szerződés alapján alperes jutalékot lenne köteles fizetni.

Alperes utalt arra is, hogy bár a szerződés felmondását megelőzően kizárólag a felperesi jogelőd szoftverét használta, a szoftver szerződéskötésre szolgáló részének nem megfelelő működése, használhatatlansága miatt a szerződések nagy részét nem a szoftver felhasználásával, hanem kézi bevitellel kötötték, továbbá nem minden alperesi üzletkötő használta a szoftvert. Mindezek következtében a perbeli időszakban megkötött szerződések állománydíja és a szoftverrel kötött szerződések állománydíja nem lehet azonos. A szerződések egyenkénti vizsgálata lenne szükséges a szoftverrel kötött szerződések állománydíjának meghatározásához. A 2006. március 1-jét követő idősakra érvényesített jutalékgigény miatt is megalapozatlan, hogy a szerződés 2006. február 6-án az azonnali hatályú alperesi felmondással megszűnt. Egyebekben a jutalékgigény elévülésére is hivatkozott.

Az alperes 3.930.297 forint és 2008. október 25-től a jegybanki alapkamat kétszeresének megfelelő késedelmi kamata tekintetében beszámítási kifogást is előterjesztett. Ezzel összefüggésben előadta, 2009. szeptember 10-én kelt engedményezési szerződéssel megszerezte a ... Bt. felperesi jogelőddel szemben fennálló, a 2009. február 19-i állapot szerint 3.930.297 forint összegű követelését, amely a felperesi jogelőd azon 5.978.095 forint összegű tartozásából maradt fenn, amelyre nézve 2007. december 12-i keltezéssel írásban tartozáselismerő nyilatkozatot tett. Az engedményezésről a felperesi jogelőd értesítése az engedményező részéről 2009. február 10-én, az alperes részéről 2009. november 23-án írásban megtörtént. A tartozáselismerésre tekintettel felperes köteles bizonyítani azt, hogy a beszámítási kifogás tárgyát képező tartozása már nem áll fenn.

Felperes a beszámítási kifogás elutasítását kérte. A Ptk. 329. § (3) bekezdésére utalva vitatta a követelés beszámíthatóságát. Arra hivatkozott, azt az alperes azt követően szerezte meg, hogy engedményezés folytán felperes a keresettel érvényesített követelés jogosultjává vált, és erről felperesi jogelőd alperest joghatályosan értesítette, erre figyelemmel pedig az alperes követelését vele szemben nem, csak a felperesi jogelőddel szemben érvényesítheti. Azt is állította, tartozása maradéktalanul kiegyenlítésre került.

Az elsőfokú bíróság 2013. október 2-án meghozott, az 59. sorszámú végzéssel kijavított 5.G.40.223/2010/53. számú ítéletével alperest a felperes részére 2.797.325 forint megfizetésére kötelezte, ezt meghaladóan a keresetet elutasította és felperest az alperesnek 725.886 forint perköltség, az államnak külön felhívásra 754.000 forint eljárási illeték, míg az alperest az államnak külön felhívásra 126.000 forint eljárási illeték megfizetésére kötelezte.

A felperes keresetösségi jogának hiányával kapcsolatos alperesi védekezésre utalva ítélete indoklásában kifejtette, a Legfelsőbb Bíróság több eseti döntésében rámutatott arra, hogy az engedményezési szerződés érvénytelensége csak az engedményezés alanyainak jogviszonyára hat ki, az adós fizetési kötelezettségét nem érinti, ezért a felperes keresetösségi joga szempontjából nincs jogi jelentősége annak, hogy az engedményezési szerződést mindkét fél nevében ugyanazok a személyek írták alá, és így az a Ptk. 221. § (3) bekezdése alapján semmis, figyelemmel arra is, hogy az engedményezési szerződés létrejöttéhez nem szükséges írásbeli alak, az akár ráutaló magatartással is megköthető. A rendelkezésre álló adatokból megállapíthatóan a felperesi jogelőd az engedményezésről, annak tartalmáról értesítette az alperest, így módon az engedményezés az alperessel szemben hatályosult. Megalapozatlanul hivatkozott ezért alperes a felperes keresetösségi jogának hiányára.

Az ítélet indoklása szerint az okirati bizonyítékok alapján tényként volt megállapítható, hogy a felperesi jogelőd és az alperes között atipikus, túlnyomórészt bérleti, de vállalkozási elemeket is tartalmazó, határozatlan idejű szerződés jött létre. A felek egyező előadása alapján ugyancsak tényként volt megállapítható, hogy az alperes 2005. január 1-től nem fizetett bérleti díjat,

továbbá, hogy a felperessel történt egyeztetést követően a szoftvert a szerződés megszűnése után még kb. két hónapig használta.

A 2005. január 1. és 2006. február 28. közötti időszakra érvényesített bérleti díjköveteléssel összefüggésben az elsőfokú bíróság kifejtette, tekintettel arra, hogy a 2005. január 1-től 2006. február 6-ig terjedő időszakban a szerződés szerinti szolgáltatást felperesi jogelőd biztosította, ugyanakkor a rendelkezésre álló bizonyítékok nem támasztják alá az alperes azon védekezését, hogy a bérbeadóval megállapodás jött létre a bérleti díjak elengedéséről, erre az időszakra az alperes bérleti díjfizetési kötelezettsége a Ptk. 423. §-a alapján fennáll, mégpedig attól függetlenül, hogy felperes nem bizonyította azon állítását, hogy a bérleti díjról a számlák kiállításra kerültek. A számlák kiállításának hiánya nem mentesíti alperest a teljesítés alól, csupán azt eredményezi, hogy a fizetéssel nem esett késedelembe.

... felperesi ügyvezető előadása alapján ugyanakkor tényként volt megállapítható, hogy a külső rendszernél történt egy kéthetes leállás. A szerződés 6.3. pontjában foglaltakat is mérlegelve ezért az elsőfokú bíróság kéthavi díjat az alperes javára jóváírt, és a 2005. január 1-től 2006. február 6-ig terjedő időszakra az alperes fizetési kötelezettségét 6.720.000 forint + áfa összegben találta megállapíthatónak (11 hó x 600.000 forint és 6 nap x 20.000 forint + áfa).

Az elsőfokú bíróság álláspontja szerint a felperesre hárult annak bizonyítása, hogy azon két hónapos időszakra nézve, amikor a szerződés megszűnését követően a felek megállapodása alapján alperes tovább használta a szoftvert, e megállapodás értelmében alperest milyen összegű díjfizetési kötelezettség terhelte. A rendelkezésre álló adatok alapján azonban az alperes díjfizetési kötelezettségére vonatkozó megállapodás tartalma nem volt megállapítható, az alperes marasztalására ezért nem kerülhetett sor.

A 2006. március 1. és 2007. február 28. közötti időszak bérleti díjával azonos összeg megfizetésére irányuló kereseti kérelmet az elsőfokú bíróság mindkét jogcímén megalapozatlannak találta.

Rögzítette, hogy miután alperes a szerződést 2006. február 6-án azonnali hatállyal felmondta, felperesi jogelőd a felmondást írásban nem vitatta, a felmondásra tekintettel eszközeit az alperes felszólítására elszállította, az azonnali hatályú felmondást csak utóbb, első ízben 2008. június 9-én kelt levelében tette vitássá. Erre tekintettel, a felperes nem tarthat igényt a rendes felmondás esetén irányadó egy éves felmondási időre járó bérleti díjra. A kártérítési igényre nézve kifejtette, az a körülmény, hogy a felek a szerződésben is meghatározták az azonnali hatályú felmondásra okot adó körülményeket, nem eredményezte azt, hogy az alperes csak a szerződésben meghatározott esetekben mondhat fel azonnali hatállyal. Ezért a perbeli szerződésre is irányadó a Ptk. 424. § (1) bekezdése, amely a bérbeadót a bérlővel szemben terhelő szavatosságra, a hibás teljesítés miatti szavatosság szabályainak alkalmazását írja elő azzal az eltéréssel, hogy a bérlőt elállás helyett az azonnali hatályú felmondás joga illeti meg. A rendelkezésre álló bizonyítékok, az alperes által becsatolt hibaüzenetek alapján megállapítható volt, hogy a felperesi jogelőd hibásan teljesített, mert a szoftver hibáinak kijavítása az alperesi jelzések ellenére nem történt meg, illetve újabb és újabb hibák merültek fel, majd 2005 októberében leállásra is sor került. A felperesi jogelőd hibás teljesítésére tekintettel alperes jogszerűen élt a Ptk. 424. § (1) bekezdése szerinti azonnali hatályú felmondás jogával. Az alperesi felmondás jogellenessége hiányában a felperes kártérítésre sem tarthat igényt.

A felperesi jutalékgégyre nézve az ítélet indokolása rögzíti, a 2006. február 6-át követő időszakra felperes azon okból nem tarthat igényt jutalékra, mert a szerződés 2006. február 6-án megszűnt, így arra ezt követően jutalékgégy nem alapítható.

A 2004. január 1-től 2006. február 6-ig terjedő időszakra nézve felperes tartozott bizonyítani azt, hogy mennyi volt a perbeli szoftverrel az alperes által megkötött szerződések állománydíja, az mennyivel haladta meg az 500.000.000 forintot. Arra nézve, hogy melyek voltak a vizsgált időszakban az alperes által a perbeli szoftverrel kötött ajánlatok, a bíróság megkeresésére a

biztosítók sem tudtak adatot szolgáltatni. A felperes állította, az ajánlatok alapján, az adatlapok sajátosságaiból megállapítható, hogy azok a perbeli szoftverrel készültek-e vagy sem, az adatlapok ezen sajátosságait azonban nem jelölte meg. Mindezekre tekintettel az elsőfokú bíróság mellőzte a felperes azon bizonyítási indítványának teljesítését, hogy keresse meg a biztosítókat az alperes közvetítésével létrejött szerződések állománydíjának közlése iránt. A szakértő kirendelésére irányuló felperesi bizonyítási indítvány teljesítését azért mellőzte, mert a felek egyező előadása szerint sem a perbeli szoftver-, sem a hardverkörnyezet nem áll már rendelkezésre, így a szakértő kirendelésétől sem várható eredmény.

A rendelkezésre álló bizonyítékok alapján nem volt megállapítható, hogy az alperes által a perbeli szoftverrel kötött szerződések éves állománydíja meghaladta volna az 500.000.000 forintot, így a szerződés rendelkezéseire tekintettel a jutalékigény vonatkozásában is a kereset elutasításának volt helye.

Az alperesi beszámítási kifogást az elsőfokú bíróság 5.737.075 forint összegben találta megalapozottnak. Rámutatott, a beszámítási kifogás tárgyát 2007. évi követelés képezi. A beszámítási kifogással érintett követelés jogalapja tehát már azt megelőzően fennállt, hogy az alperessel szemben fennálló követelése felperesre engedményezéséről felperesi jogelőd 2009. július 30-án kelt levelében az alperest értesítette volna, ezért nem volt akadálya annak, hogy a beszámítási kifogás tárgyát képező követelését alperes a jelen perben a felperessel szemben érvényesítse. Felperes nem bizonyította, hogy a követelést kielégítette.

Tekintettel arra, hogy a felperes 6.720.000 forint + áfa, azaz összesen 8.534.400 forint összegben megalapozott keresetével szemben az alperesi beszámítási kifogás 5.737.075 forint összegben vezetett eredményre, az elsőfokú bíróság alperest a különbözeti összeg, vagyis 2.797.325 forint megfizetésére kötelezte.

Miután a már kifejtettek szerint a megalapozottnak bizonyult díjköveteléséről felperes nem állított ki számlát, az alperes terhére fizetési késedelem nem volt megállapítható, ezért nem volt helye az alperes késedelmi kamatfizetésére kötelezésének.

A perköltség viseléséről a pernyertesség-pervesztesség arányára tekintettel rendelkezett az elsőfokú bíróság rögzítve, a felperes kisebb részben (14 %) lett pernyertes.

Az ítélettel szemben mindkét fél fellebbezést terjesztett elő.

A felperes fellebbezésében elsődlegesen az elsőfokú ítélet keresetet elutasító rendelkezésének megváltoztatását és a kereseti kérelme szerinti ítélet meghozatalát, másodlagosan hatályon kívül helyezését és az elsőfokú bíróság újabb eljárásra és újabb határozat hozatalára utasítását kérte, az elsőfokú ítélet perköltségre vonatkozó rendelkezései megalapozottságát önállóan is vitatva.

A perben tett korábbi nyilatkozatait fenntartva egyebek mellett előadta, a 2005. január 1. és 2006. február 28. közötti időszakra járó bérleti díjigény elbírálása során az elsőfokú bíróság tévesen, iratellenesen állapította meg azt, hogy 2005-ben a külső rendszernél kb. 2 hétig történt egy leállás, illetve nagyobb adatvesztés. ... erre vonatkozó előadást ugyanis perbeli meghallgatása során nem tett, az alperes által becsatolt hibabejelentő e-mailekből pedig legfeljebb az állapítható meg, hogy egy alkalommal kb. egynapos leállásra került sor.

Ugyancsak téves, iratellenes az ítélet azon ténymegállapítása, hogy a felmondást követően alperes csak 2 hónapig használta tovább a perbeli szoftvert, a rendelkezésre álló adatok alapján ugyanis ennél jóval hosszabb ideig használta még azt.

Az ítéletben foglaltakkal szemben a perben bizonyítást nyert, hogy a 2005. január 1-től 2006. február 7-ig terjedő időszakra járó bérleti díjról felperesi jogelőd részéről a számla kiállítása megtörtént. Ezt támasztja alá az alperes 2008. február 11-én kelt levele, amelyben visszaküldte a

felperesi jogelőd által kiállított számlákat. Az elsőfokú bíróság e körben jogszabálysértően mellőzte ... tanúkénti meghallgatását, és tévesen minősítette a késedelmi kamatigényt megalapozatlannak. Akkor is tévedett, amikor kéthavi díjat a szerződés 6.3. pontja alapján az alperes javára jóváírt anélkül, hogy a felperesi követeléssel szemben alperes e szerződéses rendelkezésre hivatkozással igényt támasztott volna. Egyebekben e körben nem oktatta ki a feleket a bizonyítási teherre, és bizonyítást sem folytatott.

Tévedett az elsőfokú bíróság akkor is, amikor a 2006. március 1. és 2007. február 28. közötti időszakra járó bérleti díjjal azonos összeg megfizetésére irányuló felperesi követelést elutasította. A felmondás jogellenessége körében nem vette figyelembe, hogy a szerződés nem 15 naptári napot, hanem 15 munkanapot írt elő, továbbá nem tett különbséget a külső és belső rendszer, azok leállása között. Amennyiben az volt az álláspontja, hogy a szerződés az azonnali hatályú felmondással 2006. február 6-án megszűnt, ki kellett volna oktatnia a felperest, rá hárul annak bizonyítása, hogy a szoftver ezt követő időszakban történő használatáért járó reális díj mekkora összeget tesz ki, ennek elmulasztása lényeges eljárási szabálysértés.

Egyebekben a szerződéses jogviszonyokban érvényesülő visszerhesség vélelméből is az következik, hogy a szoftver használatáért az alperes ellenszolgáltatás fizetési kötelezettsége a szerződés megszűnését követően továbbra is fennáll. Az elsőfokú bíróságnak mérlegeléssel kellett volna az ellenszolgáltatás reális összegét megállapítania, amit jogszabálysértő módon elmulasztott. Az ezen időszak vonatkozásában másodlagosan kártérítés jogcímén előterjesztett kereseti kérelmet is tévesen és jogszabálysértően utasította el az elsőfokú bíróság. Tévedett, amikor a csatolt e-mailek alapján azt állapította meg, hogy az alperes által jelzett hibákat a felperes nem javította ki, hiszen a levelezésből megállapíthatóan különböző jellegű hibák merültek fel, amelyek kijavítása folyamatosan megtörtént. A tanúvallomások továbbá azt bizonyítják, hogy a hibák többsége nem a felperes érdekkörében merült fel, többségük az alperesi alkalmazottak vagy a kereskedőknél telepített szoftver hibájára volt visszavezethető.

A bizonyítékok téves mérlegelésével helyezkedett továbbá arra az álláspontra az elsőfokú bíróság, hogy a szerződés az alperes azonnali hatályú felmondása folytán 2006. február 6-án megszűnt.

Akkor is tévedett, amikor úgy ítélte meg, hogy alperest az azonnali hatályú felmondás joga a szerződésben foglaltaktól függetlenül a Ptk. 424. § (1) bekezdése alapján is megillette, a szerződésben ugyanis a felek korlátozták a bérelő azonnali hatályú felmondási jogát, ily módon kizárva a Ptk. 424. § (1) bekezdésének alkalmazhatóságát.

A kártérítési igény elbírálása körében továbbá az elsőfokú bíróság figyelmen kívül hagyta, hogy maga az alperes sem jelölt meg olyan okot azonnali hatályú felmondásában, amely a szerződés rendelkezései alapján az azonnali felmondásra alapul szolgálhatott volna.

Ugyancsak tévedett az elsőfokú bíróság, amikor a felperesi jutalékigényt megalapozatlannak találta. Felperes hangsúlyozta, nem volt vitás, hogy a perbeli időszakban a szerződéskötéseknél alperes csak a felperesi szoftvert használta, minden szerződést annak felhasználásával kötött. Felperes álláspontja szerint az e körben előterjesztett bizonyítási indítványait az elsőfokú bíróság tévesen és jogszabálysértően mellőzte.

Az alperesi beszámítási kifogással összefüggésben felperes továbbra is állította, vele szemben az annak tárgyát képező követelés beszámításának jogszabályi feltételei nem álltak fenn, továbbá az elsőfokú bíróság a beszámítási kifogáson túlterjeszkedett.

Felperes véleménye szerint továbbá az elsőfokú bíróság által az alperes javára megítélt perköltség összege eltúlzott.

Az alperes fellebbezésében az elsőfokú ítélet keresetnek helyt adó rendelkezése megváltoztatását, a kereset teljes elutasítását kérte. Fenntartotta felperes keresetösségi jogának hiányával kapcsolatos álláspontját és annak indokait.

Véleménye szerint továbbá tévedett az elsőfokú bíróság, amikor azt állapította meg, hogy a rendelkezésre álló bizonyítékok nem támasztják alá azon védekezését, hogy a 2005. január 1. és 2006. február 6. közötti időszak vonatkozásában megállapodás jött létre a felperesi jogelőd és az alperes között arról, hogy a szolgáltatás hibáira tekintettel felperes nem tart igényt a bérleti díjra. Az alperes által állított megállapodás létrejöttét ugyanis ... és ... tanúk előadása mellett egyéb tények is alátámasztják. Így különösen az, hogy felperesi jogelőd azt követően, hogy a szerződés létrejötté után a szerződés szerint negyedévente kiszámlázta a bérleti díjakat, 2005. I. negyedévétől nem állított ki számlát, továbbá írásban és e-mailben sem szólította fel alperes díjfizetésre, és a szolgáltatást sem korlátozta. Nem életszerű, hogy amennyiben felperesi jogelőd úgy ítélte volna meg, hogy 2005. január 1. után is megilleti a bérleti díj, ezen igényét a szerződés felmondását követően ne érvényesítette volna alperessel szemben.

Nem hagyható továbbá figyelmen kívül az sem, hogy a számla kiállításának előfeltételét képezte az alperes részéről a teljesítésigazolás kiadása, ami 2005. évet megelőzően a felperesi jogelőd kérésének megfelelően meg is történt, 2005-től azonban a bérbeadó nem kért több teljesítésigazolást az alperestől, és nem is kapott.

Indítványozta ... tanúkenti meghallgatását az általa állított megállapodás létrejöttével összefüggésben. E körben utalt arra, az első fokú eljárásban a rendszer üzemképtelenségével összefüggésben kérte ... tanúkenti meghallgatását, ugyanakkor az első fokú eljárás tartama alatt nem volt tudomása arról, hogy ... is részt vett azon a tárgyaláson, amelyen a bérbeadó képviselőjében eljáró ...-nal az alperes által hivatkozott megállapodás létrejött.

Az alperes fellebbezési ellenkérelmében az elsőfokú ítélet keresetet elutasító rendelkezésének helybenhagyását kérte, lényegében helyes indokaira tekintettel. A felmondás jogszerűségével összefüggésben hangsúlyozta, a szerződés egyértelműen a rendszer 15 napot meghaladó szerződésszerű, üzemszerű használatra alkalmatlansága esetére biztosította számára az azonnali hatályú felmondás jogát, a felperesi értelmezéssel szemben nem írta elő azt, hogy a 15 munkanapnak egyhuzamban kell fennállnia. Véleménye szerint ugyanakkor megállapítható, hogy a rendkívüli felmondás felperesi értelmezés szerinti feltételei is fennálltak, mert 2005 őszén a rendszer 15 napot meghaladóan volt üzemszerű működésre alkalmatlan.

A felperes fellebbezési ellenkérelmében az elsőfokú ítélet alperest marasztaló rendelkezéseinek helybenhagyását kérte, lényegében az elsőfokú ítéletben foglalt indokok alapján.

A Fővárosi Ítéltábla az elsőfokú bíróság ítéletét a fellebbezések és a fellebbezési ellenkérelmek korlátai között bírálta felül, és a felperes fellebbezését megalapozatlannak, az alperesét megalapozottnak találta az alábbiak szerint.

A Fővárosi Ítéltábla mindenekelőtt a felperes keresetösségi jogát vitató, a fellebbezésben is fenntartott alperesi védekezés megalapozottságát vizsgálta és megállapította, hogy azt az elsőfokú bíróság érdemben helytálló, a Ptk. 328-329. §-ai alkalmazása körében kialakult bírói gyakorlatnak megfelelő jogi érveléssel találta megalapozatlannak.

Ezzel összefüggésben a Fővárosi Ítéltábla kiemeli, az engedményezés valamely fennálló polgári jogi jogviszonyban anélkül eredményez a jogosulti oldalon alanyváltozást, hogy megváltoztatná a követelés jogcímét, érintené a kötelezett pozícióját, továbbá, hogy ahhoz szükség lenne a kötelezett beleegyezésére. A kötelezett irányában tehát az engedményezés elvont (absztrakt) jogügylet. Ebből pedig nemcsak az következik, hogy az engedményezési szerződés érvénytelensége csak e szerződés alanyainak egymás közötti jogviszonyára hat ki - amint azt az elsőfokú bíróság ítélete indokolásában rögzítette - hanem az is, hogy az engedményezés Ptk. 328. § (2) bekezdésében meghatározott esetkörön kívüli fogyatékokosságra az engedményes által ellene indított perben a kötelezett

eredményesen nem hivatkozhat, az engedményezés e körön kívül eső fogyatékoságai sem az engedményezési szerződés érvényességének érdemi vizsgálatára, sem érvénytelenségének megállapítására nem szolgálhatnak alapul.

A 2005. január 1. és 2006. február 28. közötti időszak bérleti díja és járulékai megfizetésére irányuló felperesi igényt az elsőfokú bíróság azért találta - részben - megalapozottnak, mert a rendelkezésre álló bizonyítékokat mérlegelve arra az álláspontra helyezkedett, nem állapítható meg, hogy a bérleti szerződés alanyai között az alperesi előadás szerinti megállapodás jött volna létre arról, hogy a rendszer sorozatos meghibásodásai, szerződésszerű használatra alkalmatlansága miatt 2005. január 1. napjától alperes felé a bérleti díj nem került kiszámlázásra. Az alperes fellebbezésében a bizonyítékok téves értékelésére hivatkozással kérte az ítélet megváltoztatását, e körben is a kereset elutasítását, azt állítva, a perben rendelkezésre álló bizonyítékok az előadása szerinti megállapodás létrejöttét támasztják alá.

A bizonyítékok Pp. 206. §-a szerinti értékelésének és meggyőződése szerinti elbírálásának joga a másodfokú bíróságot is megilleti. Így nincs eljárásjogi akadálya annak, hogy amennyiben az elsőfokú bíróság a bizonyítékok téves, okszerűtlen mérlegelésére alapította döntését, a másodfokú bíróság a bizonyítékokat felülmérlegelje, és ennek megfelelő döntést hozzon.

A rendelkezésre álló adatokból megállapíthatóan a perbeli szoftverbérleti szerződés alapján alperes a havi 600.000 forint + áfa bérleti díjat a bérbeadó által kiállított számla ellenében negyedévente előre tartozott megfizetni. A bérleti díj kiszámlázása és megfizetése a szerződés megkötését követően 2004. év végéig nem vitásan a szerződés rendelkezéseinek megfelelően történt.

Nem volt vitás az sem, hogy a 2005. január 1. napját követő időszakra az alperes nem fizetett bérleti díjat. Arra nézve ugyanakkor nem áll rendelkezésre okirati bizonyíték, hogy a 2005. január 1-jét követő időszak vonatkozásában a felperesi jogelőd akár a bérleti szerződés 2006. február 6-i azonnali hatályú alperesi felmondásáig, akár azt követően, eszközeinek 2006. december 5-én az alperestől történt elszállításáig számlát állított volna ki a bérleti díjról. E körben felperes a rá háruló bizonyítási kötelezettségét az állítása szerinti számlák, illetve az azok kiállítását és tartalmát igazoló más okirati bizonyítékok csatolásával teljesíthette volna. Okirati bizonyítékként azonban kizárólag az alperes 2008. február 11-én kelt levelét csatolta, amellyel a felperesi jogelőd 2007-ben kiállított számláit küldte vissza. E levélből ugyanakkor nem állapítható meg, hogy az alperes által visszaküldött számlák pontosan mikor, milyen jogcímen, milyen összegben fennálló követelésről kerültek kiállításra.

A 2005. január 1-jét követő időszakra követelt bérleti díj felperesi előadás szerinti kiszámlázását igazoló okirati bizonyíték hiányában önmagában egy esetleges további tanúbizonyítástól sem várható eredmény, különös tekintettel arra, semmilyen adat, bizonyíték nem áll rendelkezésre, amely arra utalna, hogy a bérleti díj fizetési kötelezettség elmulasztása miatt felperesi jogelőd kiszámlázta volna a szerződés keretében alperesnek nyújtott szolgáltatást, vagy felszólította volna alperest fizetési kötelezettsége teljesítésére, illetve ennek elmulasztása miatt élt volna a bérleti szerződés szerinti azonnali hatályú felmondási jogával. Ezzel szemben a perben rendelkezésre álló hibajelentések és a szerződő felek közötti e-mail levelezés tartalma a szoftver alperesi előadás szerinti hibás működését támasztották alá.

Mindezen körülmények a Fővárosi Ítéltábla álláspontja szerint alátámasztják az alperes előadását, hogy a bérleti szerződés alanyai között olyan tartalmú megállapodás jött létre, amely szerint a felperesi jogelőd bérbeadó a 2005. január 1-jét követő időszak vonatkozásában a szolgáltatás hibáira tekintettel nem tartott igényt alperessel szemben a bérleti díj megfizetésére. E megállapodásra tekintettel pedig alperest a 2005. január 1. és 2006. február 28. közötti időszakra nézve nem terhelte

bérleti díj fizetési kötelezettség. Tévedett ezért az elsőfokú bíróság, amikor ezen időszakra az alperes bérleti díj fizetési kötelezettségének fennálltát állapította meg, és a keresetet ebben a részében megalapozottnak találta.

A 2006. március 1. és 2007. február 28. közötti időszak bérleti díjával azonos összeg megfizetése iránt elsődlegesen a rendes felmondás esetén irányadó felmondási időre járó bérleti díj, másodlagosan szerződésszegéssel okozott kár megtérítése címén előterjesztett kereseti kérelmét felperes az azonnali hatályú alperesi felmondás jogellenességére hivatkozással terjesztette elő azt állítva, az azonnali hatályú felmondásra a szerződés 8.3.b) pontjában meghatározott feltételek hiányában került sor. Erre tekintettel az elsőfokú bíróság helytállóan vizsgálta az azonnali hatályú alperesi felmondás jogszerűségét, és érdemben akkor sem tévedett, amikor az azonnali hatályú felmondást jogszerűnek találta, ezért e körben a keresetet mindkét jogcímen elutasította.

A Fővárosi Ítéletábra ugyanakkor a felmondás jogszerűségét az elsőfokú ítéletben foglaltaktól eltérő indokolással találta megállapíthatónak, a következők szerint.

A perbeli szoftverbérleti szerződésben a felek - élve a Ptk. 200. § (1) bekezdésében biztosított azon lehetőséggel, hogy a szerződés tartalmát szabadon állapíthatják meg, és tiltó jogszabályi rendelkezés hiányában eltérhetnek a szerződésre vonatkozó rendelkezésektől - tételesen meghatározták azokat a feltételeket, amelyek alapul szolgálhattak a szerződés azonnali hatályú felmondására. Miután a bérlő részéről történő azonnali hatályú felmondás feltételeit a Ptk. 424. § (1) bekezdésében foglaltaktól eltérően szabályozták, arra nem a Ptk. 424. § (1) bekezdésében foglaltakat, hanem a szerződés rendelkezéseit kell irányadónak tekinteni, amint erre fellebbezésében a felperes helytállóan utalt.

A szoftverbérleti szerződés 8.3.b) pontja értelmében alperes abban az esetben volt jogosult a szerződés azonnali hatályú felmondással történő megszüntetésére, ha „a bérbeadó felróható és bizonyított hibájából eredő okból 15 munkanapot meghaladó időtartamban nem tudja a szoftvert használni.” E rendelkezést a Ptk. 207. § (1) bekezdése szerint értelmezve nem kétséges, hogy alperest - a felperesi értelmezéssel szemben - nem a rendszer szerződésben meghatározott időtartamot meghaladó leállása, hanem használatra - értelemszerűen a szerződésben foglaltak szerinti rendeltetésszerű használatra - alkalmatlansága esetén illette meg az azonnali hatályú felmondás joga.

Alperes 2002. február 6-án kelt levelében a szerződés 8.3.b) pontja alapján arra hivatkozással mondta fel azonnali hatállyal a szerződést, hogy a rendszer több mint 15 napig nem működött rendeltetésszerűen. Ennek alátámasztására azokat a hibákat, hiányosságokat is tényszerűen megjelölte, amelyek miatt megítélése szerint a rendszer 2005-től nem volt rendeltetésszerű használatra alkalmas, és arra is utalt, hogy ebből eredően kára merült fel, amelyet részben kompenzált, hogy a felperesi jogelőd a rendszer hibáira, hiányosságaira tekintettel 2005-ben nem számlázott bérleti díjat.

A perben nem áll rendelkezésre bizonyíték arra nézve, hogy felperes jogelődjé az azonnali hatályú felmondás vele történt közlését, illetve azt követően, hogy az alperes 2006. október 25-én kelt levelében a szerződés neki felróható okból történt felmondására hivatkozással felszólította az eszközök elszállítására, ennek 2006. december 5-i megtörténtéig akár az azonnali hatályú alperesi felmondás jogszerűségét, akár a felmondásra alapul szolgáló, a felmondó levélben a felperesi szolgáltatás rendeltetésszerű használatra alkalmatlansága körében megjelölt tények valóságát vitatta, kétségbe vonta volna.

A felperesi jogelőd képviselője megjegyzés, véleményeltérés és kifogás nélkül aláírta a bérbeadó és a bérlő között a szerződés 3. számú melléklete szerinti eszközök átadás-átvételéről 2006. december

5-én kiállított bizonylatot, amely egyéb mellett a bérleti szerződés 2006. februári alperesi felmondásának tényét is rögzíti.

A Fővárosi Ítéltábla álláspontja szerint mindezen körülmények mérlegelése, értékelése alapján megállapítható, hogy az azonnali hatályú alperesi felmondásban megjelölt hibákat, hiányosságokat a felmondás közlésekor - és azt követően még huzamosabb időn keresztül - maga a felperes is fennálló, a rendszer rendeltetésszerű használatát akadályozó olyan hibának, hiányosságnak tekintette, amelyek alapul szolgáltak a szerződés 8.3.b) pontja szerinti azonnali hatályú felmondására. Ilyen tényállás mellett az azonnali hatályú alperesi felmondás jogszerűségét a felperes utóbb már eredményesen nem vonhatja kétségbe arra hivatkozással, hogy az általa nyújtott szolgáltatás nem szenvedett olyan hibában, hiányosságban, amely a szerződés rendelkezései szerint az azonnali hatályú felmondásra alapul szolgálhatott volna. Egyebekben felperesi jogelőd azzal, hogy a tartalma szerint egyértelműen a szerződés azonnali hatályú megszüntetésére irányuló akaratnyilvánítást tartalmazó 2006. február 6-án kelt alperesi nyilatkozatot annak kézhezvételét követően nem tette vitássá, kifogás nélkül elfogadta, olyan ráutaló magatartást tanúsított, amellyel maga is a szerződés azonnali hatályú megszüntetésére irányuló szándékát juttatta kifejezésre. A felek között ily módon a Ptk. 319. § (1) bekezdése szerinti megállapodás jött létre a szerződés azonnali hatályú megszüntetéséről. A szerződés megszűnését követő időszakra nézve bérleti díj, illetve kártérítés címén érvényesített felperesi követelés ezért sem lehet megalapozott.

A 2006. március 1. és 2007. február 28. közötti időszakra nézve túlhasználat címén, erre vonatkozó megállapodás, illetve annak tartalma bizonyítottsága hiányában alperes terhére fizetési kötelezettség a rendelkezésre álló adatok alapján ugyancsak nem volt megállapítható. E körben a Fővárosi Ítéltábla osztja az elsőfokú bíróság ítélete indokolásában kifejtett jogi álláspontját. A felperesi jutalékgigény tekintetében ugyancsak teljes mértékben egyetért az elsőfokú ítélet indokolásában foglaltakkal, annak kiegészítését a felperes fellebbezésében előadottakra tekintettel sem tartja szükségesnek.

Miután a másodfokú eljárásban a felperes keresete teljes egészében megalapozatlannak bizonyult, okafogyottá vált annak vizsgálata, hogy a felperes követelésével szemben felhozott alperesi beszámítási kifogás mennyiben tekinthető megalapozottnak. Ezért e körben a Fővárosi Ítéltábla mellőzte a felperesi fellebbezésben előadottak érdemi vizsgálatát.

Mindezekre tekintettel a Fővárosi Ítéltábla az elsőfokú bíróság ítéletét a keresetnek helyt adó részében a Pp. 253. § (2) bekezdése alapján megváltoztatta és a keresetet teljes terjedelmében elutasította. Az alperes pernyertességére tekintettel mellőzte az elsőfokú ítéletnek az alperest illeték fizetésére kötelező rendelkezését, a felperes által a Magyar Államnak fizetendő illeték összegét 900.000 forintra, míg az alperesnek fizetendő - a 32/2003.(VIII.22.) IM rendelet 3. § (2) bekezdése alkalmazásával megállapított, ügyvédi munkadíjból álló - perköltség összegét 795.000 forintra felemelte. A perköltség mérséklésére a felperes fellebbezésében foglaltak alapján nem látott lehetőséget. Egyebekben az ítélet keresetet elutasító rendelkezését ugyancsak a Pp. 253. § (2) bekezdése alapján helybenhagyta.

A Fővárosi Ítéltábla az eredményes alperesi fellebbezés következtében teljes mértékben pervesztes felperest a Pp. 78. § (1) bekezdése alapján kötelezte az alperes 32/2003.(VIII.22.) IM rendelet 3. § (2) és (5) bekezdése alkalmazásával megállapított ügyvédi munkadíjból és az alperes által lerótt jogorvoslati illetékből álló másodfokú perköltsége megfizetésére, míg a felperes illetékfeljegyzési joga folytán le nem rótt jogorvoslati illeték megfizetéséről a 6/1986. (VI. 26.) IM rendelet 13. § (2) bekezdése alapján rendelkezett.

Budapest, 2015. szeptember 8.

. Tibold Ágnes s.k., a tanács
elnöke
Dr. Felker László s.k., előadó
bíró

Levek Istvánné dr. s.k.
bíró